

СУЧАСНІ АНГЛОМОВНІ АБРЕВІАТУРИ З ПОЗИЦІЇ ПЕРЕКЛАДУ

Сьогодні аббревіатури є невіддільною (частина/ознака) частиною кожної мови світу. Основними факторами, які впливають на утворення аббревіатур, є: уникнення повторів, уникнення надлишкової інформації та економія часу. Перш за все, потрібно розібратися з самим поняттям «аббревіатура». Аббревіатура (від італ. *abbreviatura* – скорочую, скорочую) – це складне скорочення слів, утворене з перших літер або інших частин слів, що складають назву або поняття.

Використання аббревіатур можливе лише в публіцистичних та офіційно-ділових текстах.

За класифікацією Дмитра Квеселевича, існує п'ять типів аббревіатур:

1. Аббревіатури – скорочення, що складається з початкових літер або звуків слів творчого походження.
2. Літерні аббревіатури.
3. Змішані аббревіатури – найчастіше це аббревіатури, де перша частина - буква або цифра, а друга - слово.
4. Графічні аббревіатури – це аббревіатури, які використовуються тільки на письмі.
5. Латинські аббревіатури – це аббревіатури, які походять від латинських слів.

Незважаючи на велику кількість англomовних аббревіатур у сучасних дискурсах, проблема їх перекладу українською мовою залишається актуальною. Розглянемо її на прикладі публіцистичної літератури. Варто зазначити, що в деяких текстах аббревіатури можуть сягати 50 відсотків від усього слововживання. Насправді велике поширення аббревіатур є обґрунтованим, тому що більшість скорочень мають повну форму та не

викликають питань у носіїв мови [1]. Великий процент усіх аббревіатур є омонімічними. Омонімічні аббревіатури – це аббревіатури які мають різне значення, але схожу графічну форму. Це може викликати багато запитань у перекладача, тому що буває дуже складно правильно визначити її значення.

Зазвичай англійські аббревіатури омонімічні. Дво-, три- і навіть чотири буквені аббревіатури можуть бути омонімічними. Наприклад: ID – ідентифікатор; AD – пристрій уваги; avalanche diode – лавинний діод; ACP – прийнятне повідомлення; aerodrome control point – пункт управління аеродромом.

Нерідко в текстах можна зустріти елемент новизни, дуже цікавий для читача, але ще не зафіксований у словниках. Такі випадки можуть викликати серйозні проблеми для того хто перекладає текст. Основним способом розв’язання цієї проблеми є детальний аналіз описуваного явища і вираження його в термінах, які вже є усталеними в науці. Важливим є також етап «розшифровки аббревіатури». Це робиться шляхом аналізу контексту. Більшість аббревіатур супроводжуються розшифровкою, і саме тому цей метод вимагає читання не тільки першої, але й наступних частин тексту. Особливо важливо прочитати весь текст, якщо аббревіатура не пояснюється [2].

Корисним може бути використання словників аббревіатур. Найуживаніші аббревіатури та інші скорочення завжди зафіксовані в такому додатку, тому перекладач може скористатися їм і розшифрувати лексичне утворення.

Багато хто вважає, що визначення значень за допомогою словників – найефективніший спосіб, але він має серйозні обмеження. Словники аббревіатур дуже швидко застарівають, тому в літературі можна зустріти багато скорочень, які не можуть бути пояснені в словниках.

Важливо проаналізувати структуру аббревіатур. Слід зазначити, що аббревіатури містять не лише літери, але й додаткові символи. Наприклад,

наявність або відсутність крапки в аббревіатурі зазвичай впливає на її значення. Скісна риска може виконувати кілька функцій:

1. Для позначення меж і частин слів (h/r – Human resources; P/R – Public relations – зв'язки з громадськістю).

2. Надання додаткової інформації – (DCS/O – Deputy Chief of Staff Operations).

Таким чином, у ході дослідження було зафіксовано наступні способи перекладу аббревіатур та акронімів:

1. Переклад аббревіатури повною формою слова або словосполучення. Цей спосіб передбачає повне розшифрування аббревіатури та передачу її через відповідні слова в українській мові і застосовується тоді, коли в мові перекладу відсутня відповідна аббревіатура: ECE – загальноосвітній навчальний заклад, ECVET – Європейський центр розвитку професійної освіти.

2. Спосіб прямого запозичення полягає в тому, що в тексті перекладу використовується аббревіатура в оригінальній формі, часто в поєднанні з пояснювальним загальним словом: IELTS – International English Language Testing System (Міжнародна система тестування з англійської мови).

3. Описовий переклад використовується у випадку відсутності еквівалента в українському перекладі та передбачає подання аббревіатури в описовій характеристиці: ECE (early childhood education) – освіта дітей (раннього дошкільного віку) від народження до 3 років.

4. Транскодування аббревіатури передбачає звукову інтерпретацію поняття без змін. Наприклад, ЮНЕСКО – UNESCO, ЄС – EU, CoRe – KoPe тощо.

5. Переклад за допомогою відповідної аббревіатури. Цей спосіб передбачає наявність еквівалента в українській мові. У мові перекладу аббревіатура будується за тією ж моделлю, що і в мові оригіналу, наприклад: ПРООН – Програма розвитку ООН, ОЕСР – Організація економічного співробітництва та розвитку тощо [2].

Таким чином, проведене дослідження показало, що при перекладі абревіатур у публіцистичному дискурсі найпоширенішими трансформаціями є додавання або опущення слів. Оптимальними та ефективними способами перекладу абревіатур українською мовою є переклад відповідної повної форми слова або словосполучення, метод прямого запозичення, описовий метод та транскодування абревіатури.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Білозерська Л. П. Термінологія та переклад: навчальний посібник для студентів філологічного напрямку підготовки. Вінниця : Нова книга, 2010. 232 с.
2. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): Підручник. Вінниця: Нова Книга, 2003. С. 52-53.